

Echoes of Dreams

Symbolism
in Brussels

29.08.25 —
19.04.26

MAISON
HANNON

Fernand Khnopff, *Britomart*, ca. 1892.

Région de Bruxelles Capitale, dation par Anne-Marie
et Roland Gillion Crowet, 2006. En dépôt aux MRBAB.
© J. Geleyns

Presbericht	1
Parcours van de tentoonstelling	2
Zaal 1_ De Hannons, echo van moderniteit	3
Zaal 2_ Antwoorden op ontgoocheling	4
Zaal 3_ De Menselijke Passies	5
Zaal 4_ Op weg naar zelfkennis	5
Zaal 5_ Voor de sterren	6
De scenografie: Naar een totaalkunst	7
Een hedendaags sculptuur van kunstenaar Ghita Remy	13
Persfoto's	15
Catalogus	17
Programma rond de tentoonstelling	18
Inhoudiging van de Hannon-leerstoel. Kleur rond 1900. Kennis, praktijken, esthetiek. Michel Pastoureau	20
Tijdelijke tentoonstelling Tiny Gallery	22
Gillion-Crowet in het Maison Hannon: een uitzonderlijke verzameling in het bezit van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest	26
Het Maison Hannon	27
Praktische info	28

Presbericht

Vanaf 29 augustus 2025 nodigt het Maison Hannon het publiek uit om de betoverende wereld van het Belgische symbolisme te ontdekken. De tentoonstelling "Dromenecho's" neemt bezoekers mee op een subtiële en inspirerende reis door deze fascinerende kunststroming.

"Dromenecho's" is een poëtische verkenning van de verbeeldingswereld aan het einde van de 19^e eeuw. In het verfijnde decor van het Maison Hannon, een meesterwerk van de Brusselse art nouveau, komen de symbolistische gevoeligheden uit die tijd opnieuw tot leven. De tentoonstelling laat zich leiden door het perspectief van haar mecenasen, culturele en vooruitstrevende denkers die toen al gevoelig waren voor nieuwe stromingen. Zo ontstaat een bredere blik op het Belgische symbolisme waarin de esthetische, filosofische, sociale en spirituele kanten van de beweging aan bod komen. Het is een periode waarin kunstenaars een innerlijke zoektocht ondernemen en streven naar een harmonie tussen kunst en leven. Dit kantelmoment in de kunstgeschiedenis staat centraal in de tentoonstelling.

Vijf thematische zalen vormen het decor voor "Dromenecho's". Hier zijn zo'n tachtig werken te zien, van schilderijen en tekeningen tot manuscripten, foto's en geluidsinstallaties. Deze rijke en zelden vertoonde selectie toont de veelzijdigheid van het symbolisme. De beweging was diep geworteld in haar tijd, maar bleef altijd op zoek naar het ultieme. Bezoekers worden uitgenodigd een mysterieus en contemplatief parcours te volgen, doordrenkt van spiritualiteit. Zo voert de route van Wagners droom van het gesamt-kunstwerk naar het humanistische engagement van idealisten, van de esoterie in Parijs tot de intieme sfeer van Brusselse salons.

De tentoonstelling onderstreept ook de centrale rol van Brussel rond 1900. De stad was een bruisend knooppunt waar kunst, geest en intellect samenkwamen. Vooral de privésalons, naast de officiële, vormden de voedingsbodem voor deze avant-gardebeweging.

Daarnaast worden de werken van toonaangevende figuren uit het Belgische en Franse symbolisme in de kijker gezet. Namen als **Victor Rousseau, Émile Gallé, Fernand Khnopff, Jean Delville, Jeanne de Tallenay, Charles van der Stappen, George Minne** en **Jef Lambeaux** laten zien hoe een generatie kunstenaars worstelde met spanningen, hoop en dromen die ook nu nog relevant zijn.

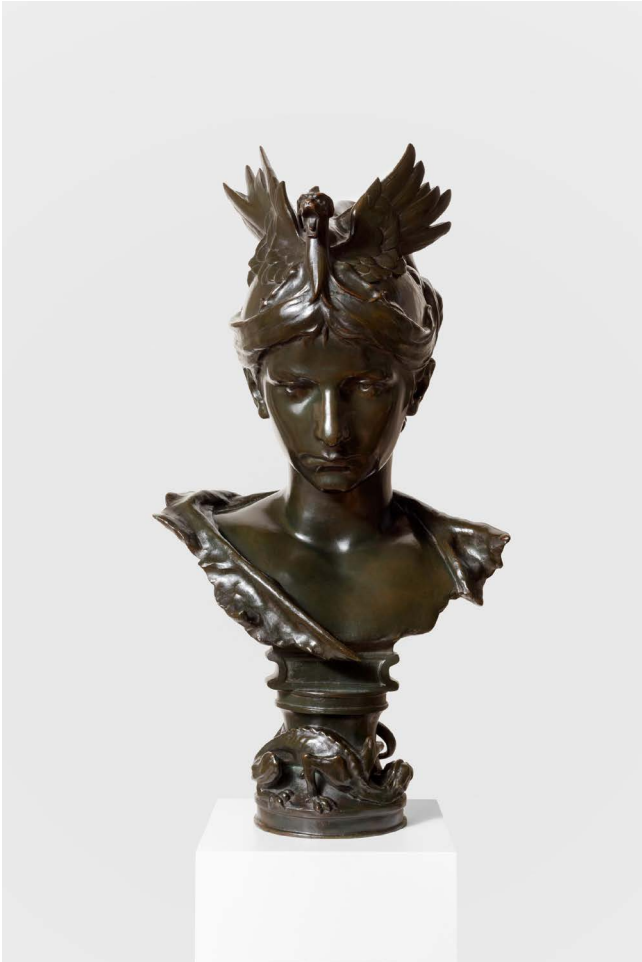
De stukken zijn zelden aan het grote publiek getoond en zijn afkomstige uit enkele uitzonderlijke privécollecties, zoals L'Atelier symboliste, en prestigieuze instellingen zoals de Koninklijke Musea voor Schone Kunsten van België (Collectie Gillion-Crowet, Urban.Brussels), KBR, Musée des Beaux-Arts de Tournai en de Gemeente Schaarbeek.

Fernand Khnopff (1858–1921)
Acrasia, The Faerie Queen
ca. 1893
Olieverf op doek
Brussels Hoofdstedelijk
Gewest, schenking van
Anne-Marie en Roland Gillion
Crowet, 2006. In bewaring
bij de KMSKB.
© J. Geleyns

Curatoren

Grégory Van Aelbrouck, conservator van het Maison Hannon
bijgestaan door Camille Paget, wetenschappelijk medewerker

Charles Van der Stappen (1843–1910)
Sfinx
ca. 1883
Brons
Brussel, Privécollectie
© Maison Hannon – Silvia Cappellari

Parcours van de tentoonstelling

De tentoonstelling *Dromenecho's* leidt u doorheen de Belgische tendensen van het symbolisme, tussen 1883 en 1914.

Het traject volgt de etappes van een innerlijke reis: van een wereld in crisis naar zelfkennis, van menselijke hartstochten naar het herwonnen licht. Het sluit aan bij de logische architectuur van het Maison Hannon, waarvan het fresco in de grote hal het contemplatieve hoogtepunt is. De tentoongestelde werken, afkomstig uit uitzonderlijke openbare en privécollecties, nemen u mee op een sensibele reis waar de vragen van gisteren resoneren met die van vandaag, en waar kunst de taal van het universele wordt.

Het Maison Hannon biedt met zijn huiselijke dimensies en gezellige sfeer een ideale omgeving om deze werken in al hun intensiteit te herontdekken. Het maakt een zeldzame dialoog mogelijk tussen de schilderijen, tekeningen en objecten en de huiselijke omgeving van de woning. De werken en hun emotionele lading komen nog beter tot hun recht in deze omgeving op mensensmaat. Dit zorgt voor een intieme en meeslepende ervaring, waarbij elk werk in al haar pracht kan worden waargenomen.

Zaal 1_ De Hannons, echo van moderniteit

In de 19^e eeuw verandert de industrialisering de steden, de individuen en de geesten. De wetenschap viert hoogtij, ordent de wereld en tracht haar fundamentele wetten te ontrafelen. Deze wetenschappelijke en sociale ontwikkelingen dragen een ideaal van vooruitgang in zich, maar bieden geen antwoord op het verlies van zingeving dat de moderniteit oproept. Achter het positivisme van die periode nestelt zich een gevoel van onbehagen: oorlogen, opstanden, economische en sociale crisissen voeden een gevoel van ontgoocheling en verval.

In deze context geeft de familie Hannon blijk van een persoonlijke, intellectuele, artistieke en existentiële reactie.

Édouard, bestuurder bij Solvay, is tevens fotograaf: zijn blik legt de gezichten van een wereld in verandering vast, balancerend tussen rauwe werkelijkheid en de zoektocht naar schoonheid.

Zijn familie en vriendenkring zijn een vruchtbare intellectuele voedingsbodem voor hem. Het salon van zijn zus Mariette, biologe, is een progressieve ontmoetingsplek, nauw verbonden met de Université libre de Bruxelles, waar kunstenaars, wetenschappers

Édouard Hannon (1853–1931)
Coppelia [portret van Denise Hannon]
1895
Aristotype
Brussel, Descendance Hannon
© Maison Hannon – Silvia Cappellari

en denkers elkaar treffen. Ook zijn broer Théo, schilder en dichter, maakt deel uit van deze bruisende kring. Deze netwerken voeden een wereldvisie waarin kunst niet langer beperkt blijft tot het esthetische, maar ook een vorm van engagement wordt.

In die context laten Édouard en Marie een huis bouwen dat meer is dan een woonst: het is een zelfportret van het koppel, een spiegel van hun waarden. Het Maison Hannon is als een afzonderlijke wereld waar het gesamtkunstwerk een middel wordt dat het zichtbare met het onzichtbare verbindt, het stricte wetenschappelijke met het poëtische intuïtieve. Meubilair, glaswerk, schilderijen en architectuur gaan er met elkaar in dialoog en scheppen zo een coherent universum, tegelijk toevluchtsoord en getuigenis.

De kunstwerken in deze zaal dompelen u onder in dat universum. Ze weerspiegelen een tijd waarin kunst een taal werd om de werkelijkheid te bevragen, haar grenzen te verkennen en nieuwe wegen te openen naar andere vormen van kennis.

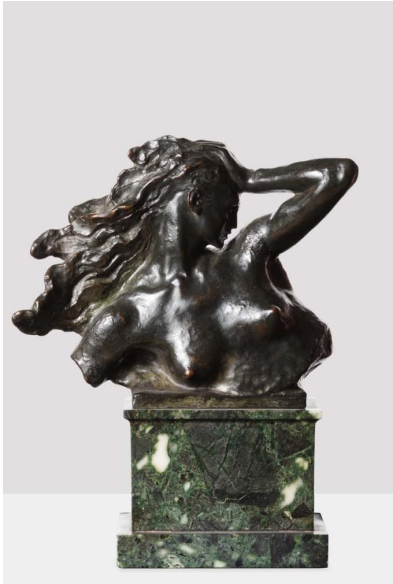
Félicien Rops (1833–1898)
Reclameplaat voor Rimes de Joie van Théodore Hannon
1881
ets
Collectie Atelier
Symboliste
© Maison Hannon – Silvia Cappellari

Zaal 2_ Antwoorden op ontgoocheling

Vooruitgang, ooit een bron van hoop, laat ook zijn tegenstrijdigheden zien: machines draaien, steden breiden zich uit, maar zingeving glipt weg. De werkelijkheid, die lawaaierig en haastig is, wordt raadselachtig. Er ontstaat verbijstering, een gevoel van innerlijke duizeling tegenover het falen van de aangekondigde beloften.

Kunst, net als poëzie, wordt dan een toevluchtsoord. Ze probeert niet langer te benoemen, maar om gevoelens te vangen: ze suggereert, stelt vragen, maakt barsten in wat we denken te zien. Ze wordt een middel en een doorgang tussen wereld en geest.

Kunstenaars kiezen daarbij verschillende wegen. Sommigen trachten de brutaliteit van het dagelijks leven weer te geven met helderheid en een verlangen naar

Victor Rousseau (1865–1954)
Afschuw van de oorlog
 ca. 1919
 Brons. Parijs, Privécollectie
 © Maison Hannon – Silvia Cappellari

Léon Frédéric (1856–1940)
De avond
 1908. Olieverf op doek
 Brugge, Privécollectie
 © Maison Hannon – Silvia Cappellari

rechtvaardigheid: dat is het realisme. Anderen onderzoeken met aandacht en empathie de wetten van het leven: dat is het naturalisme. Weer anderen zoeken het spirituele, een getransformeerde blik op de werkelijkheid: dat is het symbolisme.

Bij de symbolisten krijgen symbool en allegorie een nieuwe betekenis: ze vormen de sluier tussen het zichtbare en het mysterieuze, tussen de wereld en het ik.

Deze drie stromingen sluiten elkaar niet uit, maar raken elkaar, beïnvloeden elkaar en vloeien soms samen. Zo kan realisme mystiek worden, zoals bij Léon Frédéric; kan naturalisme spelen met allegorie, zoals bij Constantin Meunier; en kan symbolisme wortelen in het concrete, zoals bij Émile Fabry.

Wat deze moderne kunstenaars bindt, is hun betrokkenheid: hun werk is een middel om de decadentie, het gevoel van verval en het verlies van waarden te bestrijden.

In kringen en salons, zoals *L'Essor* of *Les XX*, komen kunstenaars samen om hun ideeën te delen en af te toetsen. Soms kiezen ze radicalere paden, zoals de Orde van de Rozenkruisers.

Kunst wil niet langer neutraal zijn, maar een daad en een antwoord op de crisis.

Zaal 3_ De Menselijke Passies

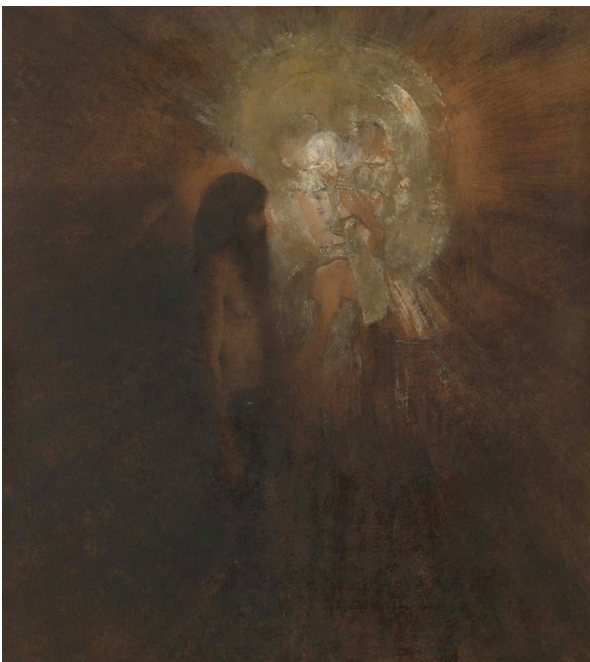
Na hun verkenning van de buitenwereld richten kunstenaars zich op het verleden, in het bijzonder naar de middeleeuwen, op zoek naar zingeving en inspiratie. De figuur van Dante Alighieri wordt een gids die de mens begeleidt doorheen zijn innerlijke veranderingen.

Kunstenaars duiken in de verborgen lagen van het mens-zijn en stellen vragen aan hun diepste zelf. Kunst wordt de spiegel van menselijke passies, van de breuken in de ziel, van de intieme duizelingen. Ze verkent spanningen, angsten en verdeeldheden die in ons leven en loopt zo vooruit op wat later de Freudiaanse ideeën zullen worden.

De passies (liefde, woede, eenzaamheid, twijfel, wrok) worden beleefd als inwijdingsproeven. Het kunstwerk wordt een plek waar men met zichzelf in gesprek gaat. Het laat de stilte spreken en geeft een bijna spiritueel beeld van onze wonden.

Telkens wordt de toeschouwer uitgenodigd zich te herkennen in figuren zoals de sfinx, de femme fatale of de verdoemden, die zijn gemoedstoestanden belichamen en zijn innerlijke strijd weerspiegelen. In plaats van een vaststaand moreel oordeel te vellen, laat de kunst zien dat het duister soms ook licht kan bevatten, en dat zelfs het kwaad iets goeds kan onthullen.

Door deze beelden onder ogen te zien, kan de toeschouwer dichterbij komen bij onthechting en zelfkennis. Kunst wordt zo een doorgang naar een helderdere, vrijere en meer naar binnen gerichte blik.

Fernand Khnopff (1858–1921)
Naar Flaubert. De verzoeking van de heilige Antonius
1883
Olieverf en potlood op papier
Brussels Hoofdstedelijk Gewest, schenking van Anne-Marie en Roland Gillion Crowet, 2006. In bewaring bij de KMSKB.
© J. Geleyns

Auguste Levêque (1866–1921)
Dante
1903
Houtskool op papier
Brugge, Privécollectie
© Maison Hannon – Silvia Cappellari

Zaal 4_ Op weg naar zelfkennis

Voor sommige kunstenaars is reageren op de crisis niet langer genoeg: zij willen de kunsten grondig hervormen. In salons en kunstenaarskringen ontstaat het idee van een symbolistische 'school' waar men de beweging structuur geeft. Bepaalde genres zoals landschaps- of portretkunst worden aan de kant geschoven. Kunst moet een weg worden naar zelfkennis. De kunstenaar wordt een magiër en het kunstwerk een initiatie-instrument.

In Brussel waaien invloeden over uit Parijs, zoals die van de Rozenkruisers met 'Papus' en Joséphin Péladan, die hun sporen nalaten in de intellectuele milieus. De salons *Kumris* en *Pour l'Art* zijn plekken waar ideeën worden uitgewisseld. Maar ook hier zijn er spanningen: is de mens zelf verantwoordelijk voor zijn val, of is hij ten val gebracht door een hogere macht? En is kennis alleen genoeg om zichzelf te hervinden? Is het mogelijk te streven naar innerlijke perfectie?

Jean Delville (1867-1953)

Parsifal

1894

Olieverf op doek

Brussels Hoofdstedelijk Gewest, schenking van Anne-Marie en Roland Gillion Crowet, 2006. In bewaring bij de KMSKB.

© J. Geleyns

Het oude Griekenland en de Italiaanse Renaissance worden gezien als gouden tijden waarin schoonheid, vakmanschap en zingeving één waren. Onder invloed van occulte kringen herontdekken de symbolisten tradities zoals de kabbala, gnose en theosofie. Motieven zoals het androgyne, de heilige meetkunde en kosmische muziek worden gezien als sleutels om de wereld te begrijpen en een verloren harmonie te herstellen.

Richard Wagners streven naar een gesamtkunstwerk inspireert velen, maar zijn mystiek-christelijke oriëntatie verdeelt hen. Jean Delville omarmt die visie grotendeels, terwijl Fernand Khnopff afstandelijker blijft.

In deze zaal nodigen de tentoongestelde werken ons uit om kunst anders te zien: als een intieme en krachtige taal die een onzichtbare maar wezenlijke waarheid kan onthullen. Het is een instrument om zichzelf dieper te leren kennen.

Zaal 5_ Voor de sterren

De kunstwerken in deze zaal stralen een herwonnen eenheid, orde en rust uit. Ze vragen even stil te staan en na te denken over de sterren en de mysteries van de wereld. Wanneer de fysieke wereld is doorkruist en de hartstochten zijn overstegen

via zelfreflectie, hervindt de nieuwe mens zijn plek in het heelal en ontwikkelt zich het streven naar universaliteit.

Kunst hoeft hier niets meer na te bootsen of te veranderen. Ze wordt adem, ritme en stilte. Elk zichtbaar detail weerspiegelt iets onzichtbaars, zoals een kosmische muziek waarin alles met elkaar in harmonie is. Het kunstwerk volgt het ritme van de tijd en de sterren, en weerkaatst hun stille melodie. Net als wij maakt het deel uit van die stille muziek die alles met elkaar verbindt.

Symbolisme vraagt om aandacht en openheid voor wat groter is dan wijzelf. Het wil een brug zijn naar het onzichtbare, waar het licht de mens naar zichzelf leidt.

Zo neemt dit parcours, van materie naar geest, ons mee langs vragen die vandaag nog altijd actueel zijn. Het trekt de beloften van de vooruitgang in twijfel, onderzoekt de impact van economische omwentelingen, zet ons aan om andere wegen te overwegen dan die van de rede. Verre van de moderniteit af te wijzen, onthullen deze kunstwerken juist de spanningen, de aspiraties en de tekortkomingen ervan.

Jean Delville (1867–1953)
De engel van de pracht
1894
Olieverf op doek
Brussels Hoofdstedelijk
Gewest, schenking van Anne-
Marie en Roland Gillion Crowet,
2006. In bewaring bij de
KMSKB.
© J. Geleyns

Met:

St Gilles Gillis

START

loterie nationale **6** **nationale loterij**
BIEN PLUS QUE JOUER MEER DAN SPELEN

**L'ATELIER
SYMBOLISTE**

 Eeckman

VINCI
ENERGIES

De scenografie: Naar een totaalkunst

In het Maison Hannon gaat de **scenografie** van Asli Çiçek discreet en intelligent om met de ruimtelijkheid van de historische woning. Met respect voor de art nouveau-architectuur geeft ze de voorkeur aan reflecterende en transparante materialen, zoals gepolijst metaal en plexiglas, die subtiel in dialoog treden met de vormen en motieven van de ruimte. De tentoonstellingsdragers verdwijnen naar de achtergrond om de werken beter tot hun recht te laten komen, terwijl ze tegelijkertijd de decoratieve rijkdom van het huis benadrukken. Het modulaire systeem van meubels en sokkels zorgt voor een grote flexibiliteit om verschillende soorten objecten, zoals sculpturen, documenten en textiel tentoon te stellen.

Deze uitgepuurde scenografie dompelt op deze manier de bezoekers helemaal onder in een totale kunst, die de symbolisten zo na aan het hart lag:

- Het **parfum**, dat op drie plaatsen in de woning verspreid wordt, hult de bezoeker in de gevoelssfeer van de kunstwerken. Elke geur roept een emotie, een tijdperk of een droom op, die het visuele tot een zintuiglijke ervaring maken.
- De **muziek**, geselecteerd door musicoloog Jérôme Giersé, begeleidt de rondleiding met stukken van Ysaÿe, Franck, Debussy, Fauré, Wagner en Benoît Mernier. Zo ontstaat er een klanklandschap dat de spanningen en de verlangens van de symbolisten uitdrukt, tussen mystiek en moderniteit.
- De **audiogids**, gratis toegankelijk via de eigen telefoon, biedt op verhalende wijze duiding en context bij de werken, met respect voor het tempo en de gevoeligheden van elke bezoeker.

Subtiel geïntegreerd in de scenografie, nodigen deze elementen uit tot een volledige onderdompeling in het universum van het Maison Hannon, waar kunst een ervaring wordt die intiem, veelzijdig en transformerend is.

Een hedendaags sculptuur van kunstenaar Ghita Remy

Ophélia – La mue

Sculptuur van Ghita Remy
2025. Creatie voor de tentoonstelling

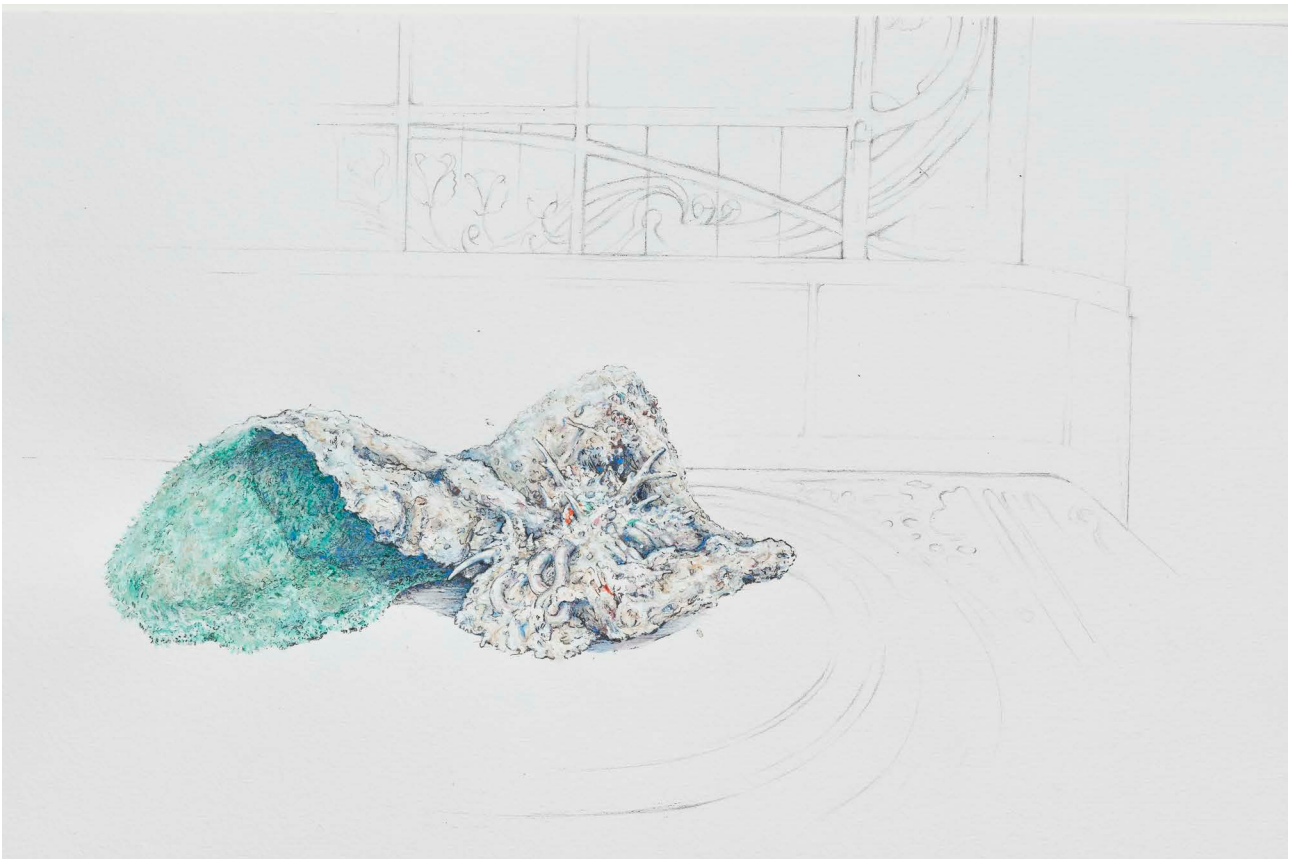
Wat kan ik erover zeggen?
Behalve dat ik ernaar streef,
Om met heel mijn wezen de vorm van mijn diepste verlangen onder te dompelen.
Dat ik op een dag mijn element terugvind.
Ongetwijfeld zijn de tranen ermee vermengd,
Met het water, bron van alle leven.
Maar het genot
Van een onbeschaamde hand
Heeft het voor eeuwig met elkaar verbonden.
Vandaag is haar vorm slechts een overgang.
Nauwelijks waarneembaar
Als een droom
Een langzame komst
Die alleen de kunstenaar voltooit
Door de herinnering.

Ghita Remy

Bij haar eerste bezoek aan het Maison Hannon, ter voorbereiding van haar deelname aan de tentoonstelling over symbolisme, voelde Ghita Remy zich meteen verbonden met de plek. Ze was betoverd door de wintertuin, waar de alomtegenwoordige flora gehuld is in een lichtgloed. Op de vloer roept het spiraalvormige tegelpatroon, dat doet denken aan stromend water, het beeld op van het leven in voortdurende beweging, doorspekt met vragen en esoterische mysteries.

In deze perfecte setting doemt de figuur van Ophelia op, een jonge vrouw die aan de liefde is opgeofferd en in de verbeelding van dichters, schrijvers, schilders en beeldhouwers in verheerlijkte vorm herrijst. Een Ophelia die vanaf haar geboorte tot aan haar dood door passie wordt verteerd. Een prerafaëlitische Ophelia in transformatie, liggend, kruipend. Ze geeft zich over aan het planten- en dierenrijk, krioelt en wordt bezield door de energie van een oerleven dat zich aan haar levenloze lichaam hecht. Een ongrijpbare figuur die echo's van dromen oproept.

Émilie Dujat

Ghita Remy werd geboren in Firenze, bracht haar vroege jeugd door in India en woont nu in Brussel. Ze komt uit een familie van Italiaanse kunstenaars en kon haar roeping niet ontlopen: creativiteit is voor haar een echte noodzaak.

Als jonge beeldend kunstenaar studeerde ze in 2020 met grote onderscheiding af aan de École Saint-Luc. Ze vervolgde haar studies aan de Koninklijke Academie voor Schone Kunsten en ontving in 2024 de prijs voor uitmuntendheid van de stad Brussel voor haar scriptie over de mythe van de getande vagina.

Haar nauwkeurig en delicaat uitgevoerde werken zijn doordrenkt van kunstgeschiedenis, haar verbeelding en haar gevoeligheid voor de magie van de natuur.

Haar geheimzinnige en intieme sculpturen geven zonder taboes uitdrukking aan de mysteries van de vrouwelijkheid, waarbij aantrekking en afstoting, zachtheid en geweld met elkaar worden vermengd. Ze zouden niet misstaan in een kabinet met talismannen en andere magische objecten.

De gemeente Ath gaf haar de opdracht een openbaar kunstwerk te maken, waarop ze een straat van de stad 'verwilderde' met creaties die dierlijke en plantaardige elementen bevatten.

De Botanique, het kunstencentrum van de Fédération Wallonie-Bruxelles, organiseert begin 2026 haar eerste institutionele solotentoonstelling.

Persfoto's

Émile Gallé (1846–1904)

Vaas met zeepaarden

ca. 1891

Glas

Brussels Hoofdstedelijk Gewest, schenking van Anne-Marie en Roland Gillion Crowet, 2006. In bewaring bij de KMSKB.

© J. Geleyns

Léon Frédéric (1856–1940)

De storm

1891

Lithografie

Schaarbeek, Gemeetelijke collectie

© Gemeetelijke collectie Schaarbeek

Constantin Meunier (1831–1905)

Het veld

1892

Brons

Brugge, Privécollectie

© Maison Hannon – Silvia Cappellari

Alexandre Graverol (1865–1949)
Illustratie voor Alladine et Palomides van Maurice Maeterlinck
 1894
 Inkt en aquarel op papier
 Brussel, Atelier symboliste
 © Maison Hannon – Silvia Cappellari

Joseph Middeleer (1865–1939)
Een demonica
 1893
 Olieverf op doek
 Brugge, Privécollectie
 © Maison Hannon – Silvia Cappellari

Fernand Khnopff (1858–1921)
Britomart
 ca. 1893
 Olieverf op doek
 Brussels Hoofdstedelijk Gewest, schenking van Anne-Marie en Roland Gillion Crowet, 2006. In bewaring bij de KMSKB.
 © J. Geleyns

Catalogus

Inleiding

Esoterisme tijdens het Fin-de-Siècle, Roland Van der Hoeven

Een droom bouwen. Het Maison Hannon, Grégory Van Aelbrouck

Ophelia, de vervelling. Beeldhouwwerk van Ghita Remy

Het Wagneriaanse geloof, Roland Van der Hoeven

Péladan in Brussel, Roland Van der Hoeven

Jeanne de Tallenay, Daniel Guéguen

Van een totaalkunst naar het Universele, Roland Van der Hoeven

Dampen, indrukken en foto's, Olivier Guyaux en Roland Van der Hoeven

Catalogus met toelichting, Grégory Van Aelbrouck

Rimes de Joie. De wereld van de Hannon

De storm. Realisme, naturalisme, symbolisme

De menselijke passies

De school van Plato.

Gnosis, martinisme en de queeste naar het ideaal

Voor de sterren

Chronologische overzicht

Index

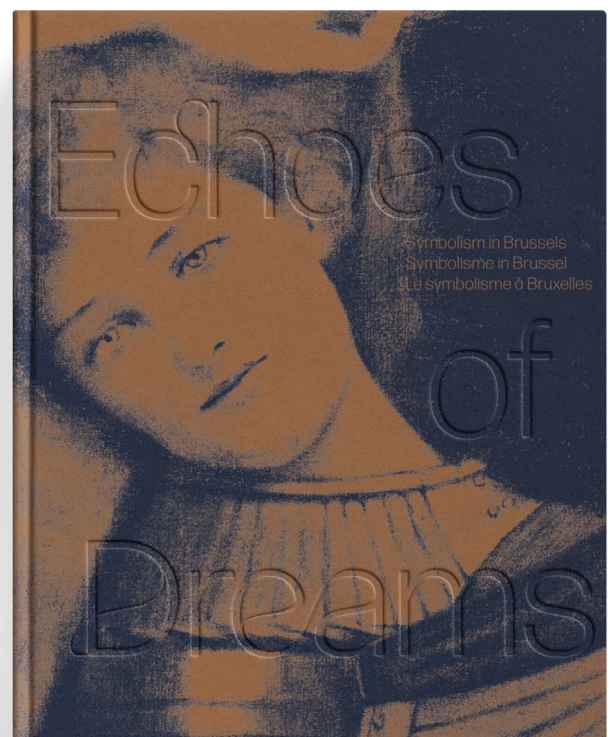
Bibliografie

Echoes of Dreams (FR-NL-EN)

224 pages

29 €

Maison Hannon

Programma rond de tentoonstelling

Rondom de tentoonstelling, vindt er een uitgebreid programma plaats dat de bezoeker nog verder meeneemt in de symbolistische droom. Gedurende de hele tentoonstelling biedt het Maison Hannon een reeks gevarieerde activiteiten aan: lezingen, workshops, concerten en een speciaal voor de tentoonstelling ontworpen hedendaagse installatie. Tegelijkertijd organiseert de Tiny Gallery in partnerschap de tentoonstelling *Photography. Symbolism, Esoterism, Occultism (1860-1918)*, gewijd aan de esoterische fotografische praktijken van het einde van de 19e eeuw.

Agenda

Tijdelijke tentoonstelling door Tiny Gallery

7 september 2025 – 06 januari 2026

Locatie: Kuipstraat 26, 1050 Brussel

Lezing door Michel Pastoureau

Kleur rond 1900. Kennis, praktijken, esthetiek (FR)
Inhuldiging van de Hannon-leerstoel aan het Collège Belgique

9 oktober 2025
18:30

Locatie: Stadhuis van Sint-Gillis,

Van Meenenplein 39, 1060 Sint-Gillis

Lezing door Roland Van der Hoeven

Van gesamtkunst tot het universele. Muziek, musici en esoterie in de Brusselse art nouveau

25 november 2025
18:30

Ter gelegenheid van de publicatie van het boek «*De l'art Total à l'Universel. Balade musicale avec Henri La Fontaine dans le Bruxelles symboliste et ésotérique Art Nouveau*» (Van gesamtkunst tot het universele. Muziek, musici en esoterie in het symbolistische en esoterische Art Nouveau-Brussel), uitgegeven door de Fondation Henri La Fontaine.

De lezing wordt ook gegeven in de Bibliothèque de l'Arsenal in Parijs op 27 november.

Meditatie en hypnosessie over het fresco, door Christine Ayoub

26 novembre 2025
18:30

Locatie: Maison Hannon, Verbindingslaan 1,
1060 Sint-Gillis

Fotoatelier door Tiny Gallery
Leren werken met historische fototechnieken
(FR-NL-EN)

3 december 2025
18:30

Locatie: Maison Hannon, Verbindingslaan 1,
1060 Sint-Gillis

Conferentie door Roland Van der Hoeven
*Rops, Khnopff, Delville en het musicale leven in
Brussel 1870-1914*

9 december 2025
18:30

Locatie: Maison Hannon, Verbindingslaan 1,
1060 Sint-Gillis

Fotoatelier door Tiny Gallery
Leren werken met historische fototechnieken
(FR-NL-EN)

14 januari 2026
18:30

Locatie: Maison Hannon, Verbindingslaan 1,
1060 Sint-Gillis

Conférences

Pascale Ingelaere (Urban Brussels) – FR
*De collection Gillion-Crowet, een centrale gift in de
museumpolitiek van het Brussels Gewest*

januari-april 2026
(data worden nog
aangekondigd)

Grégory Van Aelbrouck (Maison Hannon) – FR
*Een droom bouwen. Het Maison Hannon en het
symbolisme*

Michel Draguet (Centre international pour l'étude du
XIXe siècle) – FR

Jean-Philippe Huys (Centre international pour l'étude
du XIXe siècle) – FR

Lieu : Maison Hannon, Verbindingslaan 1,
1060 Sint-Gillis

Concert « De kroon van Aphrodite »,
door het Ensemble Vocal Aziliz.

Février 2026

Pianoconcert « Van symbolistische tot speculatieve
muziek. Parijs-Brussel art nouveau 1870-1930 » door
Thérèse Malengreau

April 2026

Geleid bezoek van de tentoonstelling

Op aanvraag

Geleid thematisch bezoek "muziek, musici en esoterisme" van de tentoonstelling

Geleid thematisch bezoek "Een droom bouwen. Een symbolistische lezing van het Maison Hannon". (vanaf januari)

Reservatie via de website van het Maison Hannon

Flahsbezoek van de tentoonstelling

Elke openingsdag

Elke openingsdag is er een spontaan flashbezoek (20 minuten) van de tentoonstelling. Vrije deelname.

Inhoudiging van de Hannon-leerstoel. Kleur rond 1900. Kennis, praktijken, esthetiek. Michel Pastoureau

9 oktober 2025

18 :30

Stadhuis van Sint-Gillis,

Van Meenenplein 39, 1060 Sint-Gillis

Reservatie verplicht:

[link](#)

Het Collège Belgique en het Maison Hannon, museum voor art nouveau in Brussel, richten samen een gelijknamige leerstoel op. Het Maison Hannon belichaamt met zijn unieke combinatie van de Belgische en Franse smaak van haar opdrachtgevers Édouard en Marie Hannon een antiek idealisme met een vleugje moderniteit. Licht, architectuur, kunst en poëzie komen er samen en vormen een gesamt-kunstwerk. Symbolistisch in zijn decoraties en wetenschappelijk en industrieel door zijn bewoners, belichaamt het Maison Hannon het verlangen naar moderniteit in het Fin-de-Siècle. Binnen de Hannon-leerstoel wordt deze wereld van kunst, wetenschap en industrie onderzocht.

Tijdens de inaugurele zitting van de leerstoel op 9 oktober 2025 zal professor Michel Pastoureau een lezing geven over het begrip en de kennis van kleur in 1900.

De lezing vindt plaats in het stadhuis van Sint-Gillis.

Michel Pastoureau, geboren in 1947 in Parijs, is een Franse mediëvist gespecialiseerd in de culturele geschiedenis van kleuren, emblemen, heraldiek, zegelkunde en dieren.

Hij studeert aan de École nationale des chartes en wordt in 1972 paleograaf-archivaris en vervolgens conservator bij het Cabinet des médailles. In 1983 wordt hij benoemd tot directeur van studies aan de École pratique des hautes études, waar hij lesgeeft in de geschiedenis van de westerse symboliek.

Hij is auteur van meer dan veertig boeken die in verschillende talen zijn vertaald, maar is vooral bekend om zijn serie over kleuren (*Blauw, Zwart, Groen, Rood, Geel, Wit, Roze*) en zijn studies over dieren (*De Beer, Het Varken, De Wolf, De Stier, De Raaf, De Walvis, De Ezel*).

Het Collège Belgique is de instelling voor kennisverspreiding van de Koninklijke Academie voor Wetenschappen, Letteren en Schone Kunsten van België, met als missie essentiële en kritische kennis over te dragen aan het publiek, in een uitgesproken wetenschappelijk, humanistisch, pluralistisch en democratisch kader.

Het Collège is aanwezig in zes steden in Franstalig België en drie in het buitenland en organiseert elk jaar bijna 120 gratis wetenschappelijke activiteiten voor het grote publiek, in alle disciplines.

De lezingen worden gegeven door personen die bekend staan om hun expertise op het gebied dat zij onderwijzen. Ze duren doorgaans twee uur (17.00–19.00 uur) en vinden plaats op weekdays van september tot juni.

Informatie et programma: <https://academieroyale.be/fr/le-college-belgique-lecons/>

Tijdelijke tentoonstelling Tiny Gallery

Grote kunst in fotografie

symbolisme – esoterie- occultisme (1860 – 1918) Fotografie in de Art Nouveau-periode

Synopsis

Het gebruik van de term 'grote kunst' voor een medium dat voortkomt uit de chemie keert terug naar zijn spirituele afkomst. Lang voor Daguerre en Talbot werd licht al gezien als een kracht die in materie werkzaam is: natuurkundigen en alchemisten hadden al opgemerkt dat zilver donkerder wordt in de zon. Dat is een doorslaggevende ontdekking: licht verheldert niet alleen, het beïnvloedt en transformeert materie. De uitvinding van de fotografie is dus gebaseerd op een geschiedenis van verschijningen: de materie ontvangt, verandert, getuigt. Op deze manier bekeken is de fotografie niet zozeer een kopie van de wereld als wel de vastlegging van een gebeurtenis. Deze tentoonstelling heeft hiermee een tweeledig doel: enerzijds de processen die het beeld haar artistieke aanwezigheid geven beschrijven, als ook de symbolische, spirituele en psychische dimensie die door deze processen ontstaan herkennen.

Credits & referenties

Curator: Olivier Guyaux — TinyGallery, Brussel

Marie-Hélène Sion, Carole Moncoquet, Dephine d'Helia Petermfriess, Dan Zhu

Met de medewerking van

La Société Française de Photographie
de collectie F. Van Hoof – G. Willame
l'Atelier Symboliste

Praktische info

Data: 07.09.2025 — 16.01.2026

Info & tickets www.tinygallery.photo

Locatie: Kuipstraat, 26 B
1050 Elsene (Flagey)

Geleide groepsbezoeken van de tentoonstelling en een flashrondleiding één keer per dag

Geleide bezoeken

Het is mogelijk om een rondleiding te reserveren die uitsluitend gewijd is aan de tijdelijke tentoonstelling. Elke rondleiding duurt 1 uur en 15 minuten en biedt plaats aan maximaal 17 personen. Er kunnen twee groepen tegelijk worden ontvangen.

Gewoonlijk omvatten de rondleidingen het hele huis, inclusief de geschiedenis en de vaste tentoonstelling. Het is echter mogelijk om een rondleiding te reserveren die uitsluitend gewijd is aan de tentoonstelling. Hiervoor hoeft u alleen maar naar onze website te gaan en aan het einde van de reservering aan te geven dat u een rondleiding wenst die gericht is op de tentoonstelling.

Maandag, dinsdag, woensdag	09:00, 10:15, 11:30, 12:45, 14:00, 15:15, 16:30
Donderdag	09:00, 10:15, 11:30, 18:00
Vrijdag	09:00, 10:15
Zaterdag en zondag	09:00, 18:00

Flashrondleidingen

Tijdens de openingsdagen voor individueel publiek bieden we flashrondleidingen van de tijdelijke tentoonstelling aan. Deze bezoeken kunnen niet worden gereserveerd en worden ter plaatse door ons personeel aangekondigd.

Ze duren maximaal 20 minuten en bieden een dynamische rondleiding langs een werk of een deel van de tentoonstelling, gevolgd door een moment van uitwisseling met het publiek. Deelname is vrij en spontaan, zodat iedereen de tentoonstelling op hun eigen tempo kan ontdekken en tegelijkertijd kan profiteren van deskundige uitleg.

Meditatie-/hypnosesessie bij de fresco

Hypnotische onderdompeling met klankbad – Maison Hannon in het kader van de tentoonstelling Dromenecho's

Deze 'Slow Art'-sessie laat ons de tijd te nemen om op een innovatieve manier deze iconische plek en het fresco van Paul Baudouin te ontdekken.

Door de hypnotische toestand smeden we een intieme en intense band met het kunstwerk, waardoor bepaalde aspecten van het werk, maar ook van onszelf, worden onthuld.

Deze 'versterkte' bewustzijnstoestanden, de synesthetische benadering versterkt door het geluids- en geuruniversum, 'gesamtkunstwerk', zijn allemaal sleutelbegrippen die de symbolistische en idealistische werken uit het einde van de 19^e eeuw in de tentoonstelling bezielen.

Het is geen hypnotische show, want de deelnemers behouden tijdens de sessie de

volledige controle over hun ervaring, dankzij een veilige omgeving en nauwkeurige therapeutische hulpmiddelen uit de Ericksoniaanse hypnose.

Christine Ayoub is kunsthistorica en beoefenaar van Ericksoniaanse hypnose. Als hoofd van de afdeling Filantropie en Partnerschappen van de Koninklijke Musea voor Schone Kunsten van België is ze gespecialiseerd in 'Slow Art'-benaderingen, die ze arTrance noemt, omdat kunst ons openbaart en transformeert.

Concert

De kroon van Aphrodite, door het Ensemble Vocal Aziliz.

Het Ensemble Vocal Aziliz – een vrouwenkoor onder leiding van Judith Sepulchre – presenteert het concert "De kroon van Aphrodite", begeleid door pianiste Charlène Bertholet. Op het programma staat een reis naar het einde van de 19e eeuw, op het kruispunt van romantiek en impressionisme, met composities van Gabriel Fauré, Claude Debussy, Ernest Chausson, Vincent d'Indy en César Franck.

Gillion-Crowet in het Maison Hannon een uitzonderlijke verzameling in het bezit van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

De verzameling Gillion Crowet bestaat uit een uitzonderlijke reeks meesterwerken uit de art nouveau die in de loop der jaren is bijeengebracht door een gepassioneerd Belgisch verzamelaarsechtpaar, baron en barones Gillion Crowet.

Deze kunstcollectie, in 2006 door het Brussels Hoofdstedelijk Gewest verworven via een schenking, omvat bijna 230 verschillende werken. Deze gaan van schilderijen tot meubels en beeldhouwwerken, evenals een indrukwekkende reeks glaswerk van de meest gerenommeerde fabrikanten uit het einde van de 19e eeuw.

De collectie is voornamelijk van Franse makelij en illustreert met name de kunstenaars van de School van Nancy, zoals Gallé, Majorelle, Muller en Daum. Ze omvat ook verschillende schilderijen van Belgische symbolistische schilders, waaronder Fernand Khnopff, Jean Delville, Xavier Mellery en Émile Fabry, evenals een reeks objecten van de hand van Philippe Wolfers.

De collectie bestaat ook uit verschillende uitzonderlijke Belgische meubels, waaronder (bijzonder belangrijk voor de Brusselaars) een ensemble ontworpen door Victor Horta voor het hotel Aubecq.

De collectie Gillion Crowet werd tussen 2013 en eind 2023 aan het publiek gepresenteerd in het Fin-de-Siècle Museum. Na de tijdelijke sluiting van dit deel van de Musea voor Schone Kunsten van België (KMSKB) in afwachting van ingrijpende renovatiewerkzaamheden, onderzoekt het Brussels Hoofdstedelijk Gewest in overleg met de federale musea verschillende mogelijkheden om de zichtbaarheid van de collectie te garanderen.

Er worden middellange- of langetermijnleningen overwogen, met name in het Maison.

De collectie Gillion-Crowet biedt het Maison Hannon een unieke kans, omdat ze een aanzienlijk aantal stukken bevat die vergelijkbaar of zelfs identiek zijn aan de originele stukken uit het huis. Met name de eetkamer met korenaren, het bijzettafeltje met schermbloemen, de bolvormige vazen of schalen van Émile Gallé en de serie met waterlelies van Louis Majorelle.

De geest van het Maison Hannon en die van de collectie zijn overigens volkomen identiek: een combinatie van Belgische en Franse smaak.

De tentoonstelling *Dromenecho's. Symbolisme in Brussel* presenteert zeven uitzonderlijke werken uit de collectie Gillion-Crowet, eigendom van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, waaronder:

Fernand Khnopff: *Naar Flaubert. De verzoeken van de Heilige Antonius* (1883)

Fernand Khnopff: *Acrasia & Britomart* (ca. 1893)

Jean Delville: *De engel van de pracht* (1894)

Jean Delville: *Parsifal* (1894)

Émile Gallé: *vaas met zeepaarden* (ca. 1891)

Het Maison Hannon

Gelegen op de hoek van de Brugmannlaan en de Verbindingslaan in de gemeente Sint-Gillis, is het Maison Hannon een iconisch voorbeeld van de Belgische art nouveau. Het werd in 1902 ontworpen door architect Jules Brunfaut voor het echtpaar Marie Debard en Édouard Hannon, ingenieur bij Solvay.

Het huis is ontworpen als een gesamtkunstwerk en combineert architectuur, schilderkunst, glas-in-loodramen, meubilair en decoratie in een symbolistische en dromerige wereld. Het is het enige art nouveau-ontwerp van Brunfaut, beïnvloed door het eclecticisme en de decoratieve stromingen van die tijd.

Na een periode van verwaarlozing werd het Maison Hannon in 1976 (gevels en dak) en in 1983 (interieur) geklasseerd als erfgoed en vervolgens in de loop van de jaren 1980 gerestaureerd.

Na een tweede fase van restauratiewerkzaamheden werd het huis op 1 juni 2023 opnieuw opengesteld voor het grote publiek. Daarnaast worden er tijdelijke tentoonstellingen, rondleidingen en culturele activiteiten georganiseerd die de dialoog tussen ambachtelijk vakmanschap en hedendaagse creativiteit benadrukken.

Photo : David Plas

Praktische info

Data: van 29 augustus 2025 tot 19 april 2026

Locatie: Maison Hannon, Verbindingslaan 1, 1060 Brussel

Openingsdagen: van donderdag tot zondag

Website en reservaties: maisonhannon.be

Tarief: De tentoonstelling is inbegrepen bij het toegangsticket.

Individueel bezoek:

Reservatie is aangeraden

Donderdag	13u – 18u
Vrijdag	11u – 18u
Zaterdag en zondag	10u – 18u

Geleide bezoeken:

Reservatie is verplicht

Maandag, dinsdag, woensdag	09:00, 10:15, 11:30, 12:45, 14:00, 15:15, 16:30
Donderdag	09:00, 10:15, 11:30, 18:00
Vrijdag	09:00, 10:15
Zaterdag en zondag	09:00, 18:00

Contact pers: CARACAScom

info@caracascom.com

+32 2 560 21 22

Bedankt aan alle spelers
van de Nationale Loterij. Dankzij
hen kunnen wij jullie met
Maison Hannon, een boeiende
tentoonstelling aanbieden.
Jij speelt toch ook?

 **nationale
loterij**
MEER DAN SPELEN

Merci à tous les joueurs
de la Loterie Nationale.
Grâce à eux, Maison Hannon
peut vous offrir une
passionnante exposition.
Et vous, vous jouez aussi, non ?

 **loterie
nationale**
BIEN PLUS QUE JOUER

Interesse om bij de
Nationale Loterij te werken?

Intéressé(e) par un job
à la Loterie Nationale ?

Scan Me